

07. Radno leto sa čovekom kog je na smrt izujedao pas

Jednog od zadnjih dana aprila 2008. me je telefonom pozvao Ranko i rekao da na *Blicu* (preko Interneta) pogledam članak o Arsi.

I pročitao sam ono što su ondašnji reporteri redakcija „Blica“ hteli pustiti u javnost. Ili što su znali kao činjenice.

(Da je Arsa s komšijom sedeo i komšijinom dvorištu. Pili su rakiju i posvajali se oko komšijinog novčanog duga Arsi. Tu su se potukli i komšija je napujdao svog velikog psa na Arsu. Pas je Arsu izujedao na smrt. Komšija je Arsino telo i telo malog Arsinog psa odneo u polje i bacio u jedan poljski bunar. Na mrtva tela je nabacao kamenje. Itd.)

Posle sam povremeno, kako je *Blic* šta puštao u javnost, čitao o sudjenju čoveku koji je svog rotvajlera napujdao na Arsu.

Ko zna priču iz novina – zna, ko ne zna – od mene sada neće čuti sve detalje ubistva.

Ja sam dugo, kao zaista najbolji poznavalac Arsine životne šanse, bio često zaokupljen pitanjem:

„Šta je u svemu odigrala takozvana sudbina?“

I po stoti put došao do zaključka da nije sudbina sâm događaj nego je sudbina već to kakav je ko. A da Arsa nije bio onakav kakv je bio ne bi se kretao u društvu pacova, nego bi leteo u društvu sokola i orlova. Tj. ne kaže džabe naš narod:

„S kim si – takav si.“

Ovo zvuči uvredljivo uspomeni na Arsu, ali ...

U Vranju sam muzicirao u raznim muzičkim grupama i tako sam preko kuma Žike i brata mu Kene upoznao u Kosovskoj Kamenici i Arsu. Imao je i on tamo svoju muzičku grupu, ali od svih njegovih kolega nisam u sećanju bio držao ni jednog.

Tamo negde krajem 70-tih smo Desko i ja kupili u Beogradu od pevača Pet Vite, koji je ustvari bio Vitomir Petković, jedno pojačalo za vokaliste: *Sound City*. Vita nas je bio prevario, što smo Desko i ja otkrili tek u Vranju:

Feler u radu pojačala je bio taj što se pojačalo moralo povremeno (dakle i tokom javnog muziciranja) preklapati na „*stand by*“; da bi se prekinulo brujanje koje je postajalo sve jače i jače. Mi smo prvo mislili da ga moramo potpuno isključivati, pa smo onda naučili da je dovoljno samo preklopiti na, kako reko: „*stand by*“ pa onda opet na „*in*“.

Kad se naš kvartet, Desko, mali Palanza, Neško Žiletov i ja rasturio, *Sound City* je ostao kod mene, jer u onakvom stanju pojačala niko od ostale trojice nije hteo da zadrži udeo u njemu. Tj. ja sam kao osnivač grupe imao njima isplatiti njihove uloge. Kod mene u stan je došao bio Arsa sa još jednim njegovim kolegom iz Kamenice i, nakon što sam im objasnio šta je falinka pojačala, kupili su ga za iste novce koje smo Desko i ja bili dali Pet Viti.

Onda smo Bobanče, Novica-Noki, Dima Banjac i ja takodje nekoliko puta svirali u Kamenici. Jednom čak i jedno matursko veče onda diplomiranih gimnazijalaca.

Kena je oženjen Slavicom iz Kamenice i tako sam ja preko Kene i ostalih vranjanskih svirača bio sa Arsom u povremenim, ali dobrim odnosima.

Polovinom juna 1989. me je Arsa upitao da idem sa njim u Švajcarsku, da muziciramo na ulicama. Prvo je bio pitao Kenu, ali ga je Kena iz tada nepoznatih razloga odbio. Posle se pokazalo da bi se Kena brzo morao vratiti kući; polovinom jula je njegov i Žikin otac Blagoje pregažen na putu od Vladičinog Hana za Vranje; prelazeći neoprezno autotraku.

Arsa mi je onda, juna meseca `89-te, pričao o velikim sumama novaca koje su se dobijale za muziciranje na ulicama švajcarskih gradova. Meni je sve zvučalo kao bajka. Pošto su bajke stvari iz fantazije ja sam mu bio rekao da ću se smatrati srećnim ako mi mesečno bude ostajalo 300 DM. A bio sam rekao i to da pretpostavljam da su već svi tamo, kad je već došlo dotle da i ja moram ići; mislio sam zbog ekonomske situacije nas prostih radnika u Srbiji.

Ja sam pre toga bio samo dva dana sa grupom Beogradjana u Solunu, kod Shiva Murti, i nigde više izvan YU.

Mirjana i ja smo već stanovali u ulici Narodnog heroja. Arsa je boravio kod nas nekoliko dana; da pripremimo reportoar za muziciranja na ulicama. Uvežbali smo nekih petnaestak melodija, koje instrumentalnih, koje vokalnih. On je pevao prvi glas (jer mu je raspon u tenoru), a ja drugi (bariton).

U sredu 22. juna smo stajali kod vranjanskog motela i pokušavali da krenemo autostopom. U jedaneast časova nas je primio jedan mladić u kamion. Mogao nas je voziti do negde u Slavoniju, ali smo Arsa i ja svratili u Svetozarevo da u jednom udruženju muzičara dobijemo članske karte udruženja estradnih umetnika Srbije. Tada smo naivno verovali da nam to može biti od neke koristi u Švajcarskoj.

Onda nas je u automobil primio jedan odbojkaš.

Tako smo nekako stigli na granicu sa Italijom. Arsina majka je bila Italijanka iz okoline Trsta. I od nje je Arsa naučio italijanski jezik, što nam je pomoglo kroz Italiju prilikom jedne policijske kontrole i kad smo posle Milâna gledali kako da udjemo u Švajcarsku, a bez pečata CH-graničnih službi u našim pasošima. Jer se sa pečatom moglo boraviti samo tri meseca u CH, pa onda – napolje.

Uglavnom, u petak 24. Juna 1989-e u jedanaest sati smo, posle sedam prevoznika, bili u Oltenu. Niko nas nije primao noću u prevozna sredstva, pa je ispalo da smo za 48 sati stigli u Olten bez noćnih vožnji. U Oltenu sam kupio voznu kartu do Liestala i otišli smo u Ziefen kod Arsinog prijatelja Ranka i žene Rankove Judith.

Kod Ranka sam ja boravio do 30. septembra, a Arsa i dalje, dok nije novembra otputovao nazad u Srbiju.

Ranko i Judith nam nisu tražili novac ni za hranu ni za spavanje. Medjutim Arsa i ja smo slabo zaradjivali. Vrlo slabo.

Ceo repertoar nam se sastojao od onih pesama koje smo uvežbali u Vranju, pa nam je bilo brzo dosadilo da isto izvodimo. Arsa je bio talentovan za muziku, ljudi su voleli njegov glas, imao je osećaj za ritam i pravio vrlo lepe melodije na gitari, kad je uzimao slobodan solo, ali je vrlo sporo učio. Ustvari za naša tri meseca tamo nismo ništa novo dodali u naš program. Onda je upoznao Isabell i upao u ozbiljnu ljubavnu vezu sa njom.

Tu se u njega bila zaljubila i jedna Tanja, sa kojom nije hteo da ima telesne odnose, jer je bila mlađja od 21 godine, a u CH je tada punoletstvo nastajalo tek sa 21-nom.

Elem, ja sam morao za Arsu lagati Tanju; da je on tamo ili onamo, kadgod nije mogao da joj dodje na sastanak.

Isabell se već bila dobro zaljubila u njega i predlagala mu je da se venčaju. Čak je pristala bila da žive u Kosovskoj Kamenici, da sazidaju novu kuću za njih dvoje. Jednom se smejala Arsinim i mojim štednjama novaca, rekavši da njena šestogodišnja ćerka, iz braka sa Španceom Juliom, ima na svom štednom računu više od 125 hiljada Franaka samo od rođendanskih i kojekakvih drugih, božićnih, uskršnjih, ... poklona.

Arsa je dovodio Isabell u sobu u kojoj smo on i ja spavali u Rankovoj i Judithinoj kući.

Dobro ju je „tretirao“. Jednom prilikom je prošao go po sobi i video sam da je vrlo opremljen iako je bio visok jedva 170: Njegov alat je bio duplo veći od mog. Tu mi je postalo jasno zašto ga lepa i inteligentna Isabell želi za svog čoveka, iako je on za nju bio filozofski i društveno prost čovek; mlad srpski seljak. Ovo, ovako iskreno od mene.

Septembra je došao iz Kamenice Staniša; da malo svira i on sa nama. Staniša je prethodne dve godine takodje bio sa Arsom u CH, ali te 1989-te nije bio mogao poći, pa je Arsa ono bio pitao Kenu, pa posle mene.

Tu sam, sa Stanišom u triju, shvatio da one sume novaca o kojima mi je Arsa pričao u Vranju nisu bile iz sveta bajki nego iz sveta realnosti. Staniša nije dozvoljavao Arsi da pravi česte cigaret-pauze, imali smo odjednom veći repertoar: sa svim onim što su Arsa i Staniša znali od pre ovde i u Kamenici, ... I jedne subote smo nas trojica na kraju dana izbrojali preko 600 (šesto) Franaka u kesi za novce; samo za taj dan na Spalenbergu.

Staniša je spavao kod nekih poznanika, a ne kod Ranka. Posle dve nedelje je otputovao u Srbiju, a Arsa i ja smo opet ostali pod Arsinim vodjstvom.

Tu se onda pojavio i Isabellin bivši muž Julio. Od Arse sam čuo da je Julio bio sreo Isabell i zahtevao da mu se vrati da živi sa njim, jer je ona pred Bogom samo njegova žena i da on, Julio, neće dozvoliti da ona živi sa nekim drugim.

Julio je čak jednom bio prišao i meni. Seo je na klupu pored mene, pokazao mi fotografiju Arse i Isabell i pitao me da li znam čoveka. Rekao sam mu da ne znam, mada mi je bilo žao što ga lažem. Znao je da ga lažem, jer nas je sigurno video da sviramo zajedno na ulicama, inače ne bi baš meni prišao da me pita nešto o ljubavniku njegove odbegle supruge, ali mi nije ništa loše rekao. Jednostavno se posle nekoliko minuta udaljio. Osetio sam da mu nije lako u celoj situaciji: Ima ćerku sa Isabell, bio je zbog nečeg u zatvoru i sad ona neće da živi sa njim, ima ljubavnika i izgleda srećna.

Isabell je tu pojačala pritisak na Arsu da je ženi i da ju vodi u Kamenicu, ali je Arsin glavni izgovor meni i Ranku bio da od roditelja i Kameničana ne sme da oženi raspuštenicu sa detetom. „Da nema dete pa `ajde, ali s detetom – ne ide!“

Ja sam tu već, preko brata Hrvata Igora iz Zagreba, uzeo pod kiriju jednu sobu u Hebelstrasse 85, bez prijave bazelskim vlastima.

Isabell je odlučila da otputuje u Južnu Afriku kod brata.

Kad smo jedne večeri ona, Arsa i ja sedeli na terasi restorana na Grün 80 (*Park im Grinnen*) pitala me je da joj pogledam u budućnost i posebno o putovanju u Južnu Afriku.

Rekao sam joj da ima heksagram br. 12, što znači da će joj se nešto loše desiti, ili da zbog nečeg neće moći da otputuje.

„Nema te sile da me spreči.“ - rekla je ona odlučno.

Za prvu iduću subotu smo dogovorili da se Arsa i ja nadjemo u Solothurnu; da tamo muziciramo na pazarni dan. Ja da otputujem kad hoću, a on će mi se pridružiti do podneva.

Čim ga nije bilo do 14 časova postao sam siguran da se nešto loše desilo. Pogotovo što sam uporno telefonirao na kuću Ranka i Judith, a niko se nije javljao. Oko 17 časova sam „dobio“ Ranka i rekao mi je da je Julio u petak uveče, kad je pao mrak počeo pratiti Isabell i Arsu. Kad mu se ukazala prilika u jednom šumarku je sa četrnaest rezova isekao Isabell po licu i rukama. Arsu nije dirao. Medjutim Arsa nije ni pokušao da brani Isabell. Od straha. Iako je posle našeg muziciranja, da ne kažem prosjačenja, na Freiestrasse imao kod sebe Ovation Gitaru sa koferom.

Ranko mi je ispričao da je cela porodica E. u šoku. Da je Isabellin otac u hodniku bolnice rekao Ranku i Arsi da ne pita za cenu samo da mu nadju nekog ko će ubiti Julia.

Policija je Julia uhvatila odmah iste noći koje je napao Isabell. Porodica E. nije Arsi izjavila nikavu zamerku, ali smo Ranko, Judith i ja videli Arsine muke. I ubrzo poslo Isabellinog izlaska iz bolnice otputovao je u Srbiju.

Ja sam u CH ostao do današnjih dana. U ekonomsko-politička sranja tadašnje Yu-polit-elite nisam ulagao ni dan svoje budućnosti. Dakle ni u stabilizaciju Dinara prema DM po Anti Markoviću.

2009. u jesen sam sreo Isabell u jednom lokalnom vozu izmedju Laufena i Delemonta. Rekla mi je da živi udata u jednom selu iznad Laufena i da ima sad i sina Kaya, „koji je

već u pubertetu“. Nisam joj ni reč rekao o sudbini mog kolege i njenog nesudjenog supruga Arse.

Ko mi ne veruje da je ovako bilo neka pita Ranka i Judith. A vi iz Kamenice i onog smedervskog sela znate da je Arsa voleo da pije rakiju i da je zbog nje i sedeo, onog za njega kobnog dana, sa onim svojim zlobnim komšijom u okolini Smedereva.